

Ráddehusa ovdanbuktojummi riikkabeivviide dálkkádatláhkan

OV DANBUKTOJUMI VÁLDOSISDOALLU

Ovdanbuktojumis árvaluvvo ásaheami várás ođđa dálkkádatláhka. Ovdanbuktojummi ulbmilin lea ráddehusprográmma mielde váfistit lága stivrenváikkuhusa ja sihkkarastit, ahte Suopma joksá čađđaneutrálavuođa jagi 2035. Lágas mearriduvvolii ođđa dálkkádatulbmiliin. Jagi 2035 čađđaneutrálavuođa ulbmila lassin ovdanbuktojumis evttohuvvojit mearrideami várás luoitogeahpidanulbmilat jagiide 2030 ja 2040. Jahkái 2050 mearriduvvon luoitogeahpidanulbmil áige guovdilastojuvvolii ja mearriduvvolii maid njieluid gievrudeami ulbmiliin. Seamma ládje ráddehusprográmma mielde dálkkádatlága plánenvuogádat viiddiduvvolii guoskat eanangeavahansektora. Dálkkádatlága girjemat leat ráddehusprográmma strategalaš ollisvuođa oassi: Čađđaneutrála ja luonddu mánggahápmásašvuođa dorvvasteaddji Suopma.

Dálkkádatlágas mearriduvvolii dálkkádatpolitihka plánenvuogádagas, masa gus-tojeaddji dálkkádatlága jelgii gullet guhkes áigegaskka plána, gaskaguhkes áigegaskka plána sihke plána, mii guoská dálkkádatrievdamii vuogáiduvvama. Plánenvuogádat viiddiduvvolii nu, ahte dás maŋás dálkkádatlágas mearriduvvolii maid eanangeavahansektora dálkkádatplána válmmastallamis ja sisdoallogáibádusain. Plánaid mudemii dahkkojuvvole maid eará aiddostahttimat.

Dálkkádatdoaimačilgehusa ja dálkkádatpanela mudden evttohuvvo aiddostahttima várás. Seamma ládje stáhta eiseváldiid ovddidangeatnegasvuodas, mii guoskkalii ulbmiliid ovddideami lága mielde. Ovdanbuktojumis evttohuvvo mearrideami várás sápmelaččaid vuogatvuodaid vuhtii váldin plánaid válmmastallamis sihke ráddádallamiin, mat ollašuhthuvvojit sámedikkiin. Dálkkádatlágas mearriduvvolii dasa lassin sámi dálkkádatráđis, mii dorjjolii dálkkádatpolitihka plánaid válmmastallama. Dálkkádatlágas mearriduvvolii dás maŋás maid nuppástusohcamis.

Ovdanbuktojummi laktása jagi 2022 lassibušeahhtaárvalussii ja lea dárkkuhuvvon gieđahallama várás dan olis.

Gustojeaddji láhka evttohuvvo gomiheami várás.

Evttohuvvon láhka lea dárkkuhuvvon boahit vuoibmái x.x.20xx.

Árvalus 28.6.2021

Dálkkádatláhka

Riikkabeivviid mearrádusa mielde mearriduvvo:

1 kapihtal

Oppalaš njuolggadusat

1 §

Lága ulbmil

Dán lága ulbmilin lea:

- 1) váfistit ulbmiliid ja rámaid Suoma dálkkádatpolitihka plánemii ja dan ollašuvvama čuovvumii;
- 2) beavttálmahttit ja heivehit oktii dálkkádatrievdama goahcama ja doaibmabijuid plánema, mat vigget dálkkádatrievdama vuogáiduvvamii, ja ollašuhttima čuovvuma;
- 3) váfistit riikkabeivviid ja álbmoga vejolašvuodaid oassálastit ja váikkuhit dálkkádatpolitihka plánemii.

2 §

Lága ja plánenvuogádaga ulbmilat

Lága ja dan mieldásaš dálkkádatpolitihka plánenvuogádaga ulbmilin lea oasistis sihkkarastit, ahte:

- 1) olbmo doaimma dagahan šaddovistegásaid luoittut geahppánit ja njieluid áigái oazžun nohkamat šaddet dađi lági mielde, ahte šaddovistegásaid luoittut leat eanemusat lihka stuorrrát go nohkamat mañemusat jagi 2035 ja ahte nohkamat šaddet ja luoittut geahppánit ain maiddái dan mañjel;
- 2) olbmo doaimma dagahan noadđejuohkin- ja luoitogávpeosektora oktii rehkenastojuvvon luoittut unnot jagi 2030 rádjái unnimusat 60 proseantta ja jagi 2040 rádjái unnimusat 80 proseantta buohtastahtedettiin jahkái 1990;
- 3) olbmo doaimma dagahan noadđejuohkin- ja luoitogávpeosektora oktii rehkenastojuvvon šaddovistegásaid luoittut áibmogeardái unnot jagi 2050 rádjái unnimusat 90 proseantta, muhto viggamuš livččii 95 proseantta dássi buohtastahtedettiin jahkái 1990; ja
- 4) álbmotlaš doaimmaiguin vuogáiduvvo dálkkádatrievdamii nu ahte ovddiduvvo dálkkádatrievdama hálldašepmi ja dálkkádatceavzilvuolta.

Lága ja dan mieldásaš dálkkádatpolitihka plánenvuogádaga ulbmilin lea maid sihkkarastit oasistis Suoma čadni soahpamušain sihke Eurohpa uniovnna lánkaásaheamis boahtti šaddovistegásaid geahpideami ja čuovvuma, njieluid gievrudeami sihke vuogáiduvvama guoskevaš geatnegasvuodaid dievvama. Juos Suoma čadni riikkaidgaskasaš soahpamušii dehe Eurohpa uniovnna lánkaásaheapmái gullet ovdal namuhuvvon čavgadit šaddovistegásaid luoittut, šaddovistegásaid nohkamat dehe vuogáiduvvanulbmilat, de plánenvuogádaga ulbmilat galget vuodđuduvvat daidda.

Dasa lassin lága ja dan mieldásaš dálkkádatpolitihka plánenvuogádaga ulbmilin lea:

- 1) sihkkarastit oasistis dálkkádatdoaimmaid vuoggalašvuoda ja ceavzilis gárggiideami;
- 2) dorvvastit oasistis sápmelaččaid eavttuid bajásdoallat ja ovddidit iežaset giela ja kultuvrra.

3 §

Guoskadansuorgi

Dán lágas mearriduvvo eiseváldiid bargguin dálkkádatpolitihka plánaid ráhkadeamis sihke ollašuhttima sihkkarastimis.

Dasa lassin, mii dán lágas mearriduvvo dálkkádatrievdama goahcamis dehe dálkkádatrievdama vuogáiduvvamis, doahttaluvvo, mii dain eará lágas mearriduvvo.

Luoitogávpesektorii gullelaš šaddovistegásaid luoittuin ja doaimmain daid geahpideami várás mearriduvvo luoitogávpelágas (311/2011), girdijohtolaga luoitogávppis addojuvvon lágas (34/2010) ja Kioto mekanismmaid geavahusas addojuvvon lágas (109/2007).

4 §

Váikkuhusat eará plánemii ja mearrádusdahkamii

Dán lága vuodul ráhkaduvvon plánat galget, dađi lági mielde go dain eará lágas sierra mearriduvvo, váldojuvvot vuhtii plánedettiin ja mearridettiin eará lánkaásaheami vuodul šaddovistegásaid luoittuide ja nohkamiidda váikkuheaddji ja dálkkádatrievdamii vuogáiduvvama doaimmain.

5 §

Dálkkádatrievdama goahcama ja dasa vuogáiduvvama ovddideaddji doaimmat

Stáhta eiseválddit galget ovddidit doaimmasteaset vejolašvuodaid mielde ulbmiliid ja plánaid ollašuvvama dán lága mielde.

Dasa lassin gieldda eiseváldi galgá ovddidit doaimmastis vejolašvuodaid mielde dán lága ulbmiliid ollašuvvama nu ahte váldá vuhtii báikkálaš diliid.

6 §

Meroštallamat

Dán lágas dárkkuhuvvo:

1) *šaddovistegásain* čađđadioksiida, metána, dahpaoksidula, fluoračađđacaža, perfluoračađđacaža, riššaheksafluorida ja eará áibmogearddi lunddolaš ja olbmo doaimmas šaddan gássalágan ávnnasoasit, mat váldet vuostá ja sirdet ovddos infraruksessuonjardeami, dađi lági mielde go dain goasge gustojeaddji Suoma čadni riikkaidgaskasaš geatnegasvuodain merrojuvvo;

2) *dálkkádatrievdamiin* dakkár earáhuvvama dálkkádagas, mii šaddá eananspáppa áibmogearddi čaokkádusa njuolga dehe eahpenjuolga earáhuhti olbmo doaimmamis ja mii rasttilda dálkkádaga lunddolaš molsašuddama veardidangelbbolaš áigodagaid ollodahkii;

3) *dálkkádatrievdama goahcamiin* olbmo doaibmama dagahan šaddovistegássaluoittuid šaddama ja daid áibmogeardái beassama eastadeami, njieluid gievrudeami sihke eará dálkkádatrievdama váikkuhusaid litnudeami dehe jávkadeami;

4) *dálkkádatrievdamii vuogáiduvvamiin* doaimmaid, maiguin ráhkkanuvvo ja vuogáiduvvo dálkkádatrievdamii ja dan váikkuhusaide sihke doaimmaid, maiguin sáhtttá sáhtttá ávkahuvvat dálkkádatrievdama váikkuhusain;

5) *álbmotlaš šaddovistegásaid inventerenvuogádagain* energiijauniovonna ja dálkkádatdoaimmaid hállddahas, Eurohpa parlameantta ja ráđi áshusaid (EO) N:r 663/2009 ja (EO) N:r 715/2009, Eurohpa parlameantta ja ráđi direktiivvaid 94/22/EO, 98/70/EO, 2009/31/EO, 2009/73/EO, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, ráđi direktiivvaid 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 rievdadeamis sihke Eurohpa parlameantta ja ráđi áshusa (EU) N:o 525/2013 gomiheamis addojuvvon Eurohpa parlameantta ja ráđi áshusa (EU) 2018/1999 2 artihkkala 12 čuoggás dárkkuhuvvon álbmotlaš inventerenvuogádaga;

6) *álbmotlaš politihkkadoaimmaid raporterenvuogádagain* 5 čuoggás namuhuvvon áshusa 2 artihkkala 6 čuoggás dárkkuhuvvon politihkkariid, doaibmabijuid sihke einnostusaid vuogádaga;

7) *luoitogávpektora luoittuiguin* luoitogávpeleaga 2–5 §:s dárkkuhuvvon namuhuvvon lága guoskadansuorggi luoittuid ja girdijohtolaga luoitogávppis addojuvvon addojuvvon lága 2 §:s dárkkuhuvvon namuhuvvon lága guoskadansuorggi luoittuid;

8) *noađđejuohkinsektora luoittuiguin* čadni jahkásaš šaddovistegássaluoittuid geahpádusain láhttoriikkain jagiid 2021–2030, maiguin ovddiduvvojit dálkkádatdoaimmat Parisa soahpamuša čatnasemiid deavdima várás, sihke áshusa (EU) N:r 525/2013 rievdadeamis addojuvvon Eurohpa parlameantta ja ráđi áshusa (EU) 2018/842 3 artihkkala 1 čuoggás dárkkuhuvvon šaddovistegásaid luoittuid;

9) *eanangeavahansektoriin* álbmotlaš šaddovistegásaid inventerenvuogádagas adnojuvvon eanangeavahus, eanangeavahusa rievdan ja vuovdedoallu –sektora mielde eanangeavahanluohkaid: vuovdeanan, gilvineanan, sitnugieddeguovllut, njeaššit, huksejuvvon eanan sihke eará eanan;

10) *njieluin* proseassa, doaimma dehe mekanismma, mii čatná šaddovistegása, aerosola dehe šaddovistegása ovdaceahki áibmogearddis;

11) *nohkamiin* dan meari šaddovistegásaid, man njiellu čatná áibmogearddis dihto áiggis.

2 kapihtal

Plánenvuogádat

7 §

Dálkkádatpolitihka plánenvuogádat

Dán lága mielde dálkkádatpolitihka plánenvuogádat šaddá čuovvovaš osiin:

- 1) guhkes áigegaskka dálkkádatplána;
- 2) gaskaguhkes áigegaskka dálkkádatplána;
- 3) eanangeavahansektora dálkkádatplána;
- 4) álbmotlaš dálkkádatrievdamii vuogáiduvvanplána.

Dálkkádatpolitihka plánenvuogádat meroštallá šaddovistegásaid luoittuid geahpideami, njieluid gievrudeami ja dálkkádatrievdamii vuogáiduvvama ulbmiliid sihke daid oažžasuvvamii dárbblaš doaimmaid sierra hálldahussurggiin dađi lági mielde go mañnelis dárkkileappot mearriduvvo.

8 §

Plánaid oppalaš gáibádusat

Dálkkádatrivdama goahcama ja dasa vuogáiduvvama ulbmilat ja doaimmat galget ása-huvvot plánain áigedássásaš dieđalaš dieđu vuodul dađi lági mielde, ahte vuhtii válđojuvvojit dálkkádatrivdama ovdáneapmi, dan jáhkehahtti miehtemielalaš ja biehtadahkes váikkuhusat, várat ja riskkat, mat dasa laktásit, sihke vejolašvuodát lihkohisvuodaid eastadeapmái ja daid vahátlaš váikkuhusaid ráddjemii.

Plánain galget buktojuvovt ovdan Suoma čadni riikkaidgaskasaš soahpamušain ja Eurohpa uniovnna lánkaásaheamis čuovvu geatnegasvuodát ja plánaiguin galget oasistis sihkkarastojuvvot geatnegasvuodaid ollašuvvan. Plánaid válmastallamis galget dasa lassin válđojuvovt vuhtii:

- 1) álbmotlaš šaddovistegássaluoittuid inventerenvuogádagas ja álbmotlaš politihkkadoaimmaid raporterenvuogádagas buvttaduvvon dieđut;
- 2) árvvoštallamat riikkaidgaskasaš ja Eurohpa uniovnna dálkkádatpolitihka gárggiideamis;
- 3) biras-, ekonomalaš ja sosiálalaš dahkkit ceavzilis gárggiideami prinsihpa mielde;
- 4) dálkkádatrivdama goahcama ja dasa vuogáiduvvama doaimmaid goasttidanbeaktil-vuohta;
- 5) teknologiiija dássi ja gárggiideapmi, mii guoská šaddovistegásaid geahpideami, njieluid gievruideami sihke dálkkádatrivdama vuogáiduvvama;
- 6) plánaid oktiiheiveheapmi dárbbaslaš osiid mielde energiija- ja johtolatpolitihka plánemiin;
- 7) plánaid vejolaš váikkuhusat ruovttueatnama biebmodorvui ja luonddu máng-gahápmásašvuhtii;
- 8) eará mávssolaš dahkkit servodaga gárggiideami dáfus.

9 §

Guhkes áigegaskka dálkkádatplána

Stáhtaráđdi dohkkeha unnimusat okte logi jagis guhkes áigegaskka dálkkádatplána. Plánas ovdanbuktojuvvojit 2 §:s dárkkuhuvvon ulbmiliid oažžasuvvama várás čuovvovaš áššit:

1) noaddejuohkin- ja luoitogávpesektora oktii rehkenastojuvvon šaddovistegásaid luoittuid ja nohkamiid gárggiideami skenáriat, mat gokčet unnimusat čuovvovaš 30 jagi ja main válđojuvvojit vuhtii šaddovistegásaid geahpideapmi, njieluid gievruđahttin ja dálkkádatrivdamii vuogáiduvvan.

2) 2 § 1 momeantta 3 čuoggás dárkkuhuvvon šaddovistegásaid geahpidanulbmilii sihke mávssolaš doaibmasuorgeguovdasaš ovdánanvejolašvuodát, mat vuodđuduvvet 1 čuoggás dárkkuhuvvon nohkamiid šaddama ulbmilii;

3) árvvoštallan šaddovistegásaid luoittuid geahpidanvugiid ja njieluid gievruđanvugiid guhkes áigegaskka gárggiidanoidnosiin Suoma geahčanguovllus;

4) eará áššit, mat gehččojuvvojit dárbbaslašžan.

10 §

Álbmotlaš dálkkádatrievdamii vuogáiduvvanplána

Stáhtaráddi dohkkeha álbmotlaš vuogáiduvvanplána dálkkádatrievdamii unnimusat juohke nuppi válgaáigodaga. Vuogáiduvvanplánas ovdanbuktojuvvojit 2 §:s dárkkuhuvvon ulbmiliid asttaheami várás čuovvovaš áššit:

- 1) áigedássásaš riska- ja hávváduvvanvuoda seassan;
- 2) vuogáiduvvama hálldahussuorgeguovdasaš, hálldahusrájiid rasttildeaddji guvllolaš seassan dárbbu mielde;
- 3) doaimmat vuogáiduvvama ulbmiliid asttaheami várás ja árvoštallan daid váikkuhanvuodas;
- 4) eará áššit, mat gehččojuvvojit dárbbaslažžan.

Dattetge daid válgaáigodagaid áigge, goas ii leat 1 momeanttas dárkkuhuvvon geatnegasvuolta ráhkadit plána, galgá árvoštallojuvvojit gustojeaddji plána áigedássásašvuolta ja odđa doaimmaid dárbu.

11 §

Gaskaguhkes áigegaska dálkkádatplána

Stáhtaráddi dohkkeha okte válgaáigodagas gaskaguhkes áigegaska dálkkádatplána. Plánas ovdanbuktojuvvojit 2 §:s dárkkuhuvvon ulbmiliid oázžasuvvama várás čuovvovaš áššit:

- 1) ulbmil noaddejuohkinsektora šaddovistegásaid luoittuid gárggiideamis;
- 2) doaimmat, maiguin unniduvvojit olbmo doaibmamis šaddan noaddejuohkinsektora šaddovistegásaid luoittut;
- 3) árvoštallamat noaddejuohkinsektora šaddovistegásaid luoittuid gárggiideamis ja doaimmaid váikkuhusas daidda;
- 4) eará áššit, mat gehččojuvvojit dárbbaslažžan.

Ovddabealde 1 momeantta 3 čuoggás dárkkuhuvvon luoitogárggiidanárvoštallamiin buktojuvvojit ovdan čuovvovaš áššit;

- 1) dieđut noaddejuohkin- ja luoitogávpesektora oktii rehkenastojuvvon šaddovistegásaid gárggiideamis jagi 1990 rájes;
- 2) dieđut luoitogávpesektora, noaddejuohkinsektora ja eanangeavahansektora luoittuid ja nohkamiid gárggiideamis jagi 2005 rájes;
- 3) árvoštallan noaddejuohkin- ja luoitogávpesektora oktii rehkenastojuvvon šaddovistegásaid luoittuid ja sierra noaddejuohkinsektora luoittuid gárggiideamis plána dohkkeheami rájes čuovvovaš 10–15 jagi áigge dáláš doaimmaid vuodul;
- 4) árvoštallan noaddejuohkinsektora luoittuid gárggiideamis plána dohkkeheami rájes čuovvovaš čuovvovaš 10–15 jagi áigge dáláš doaimmaid ja odđa doaimmaid vuodul;
- 5) eará áššit, mat gehččojuvvojit dárbbaslažžan.

12 §

Eanangeavahansektora dálkkádatplána

Stáhtaráddi dohkkeha eanangeavahansektora dálkkádatplána unnimusat juohke nuppi válgaáigodaga. Plánas ovdanbuktojuvvojit 2 §:s dárkkuhuvvon ulbmiliid oázžasuvvama várás čuovvovaš áššit:

- 1) ulbmil šaddovistegásaid luoittuid ja nohkamiid gárggiideamis eanangeavahansektoris;
- 2) doaimmat, maiguin unniduvvojit šaddovistegásaid luoittut ja nohkamat šaddaduvvojit eanangeavahansektoris;
- 3) árvoštallamat eanangeavahansektora šaddovistegásaid luoittuid ja nohkamiid gárggiideamis ja doaimmaid váikkuhusas daidda;
- 4) eará áššit, mat gehččojuvvojit dárbbaslažžan.

Ovddabealde 1 momeanttas dárkkuhuvvon árvvoštallamiin luoittuid ja ja nohkamiid gárggiideamis buktuojuvvojit ovdan čuovvovaš áššit:

1) dieđut noaddejuohkin- ja luoitogávpesektora oktii rehkenastojuvvon šaddovistegásaid gárggiideamis jagi 1990 rájes;

2) dieđut eanangeavahansektora šaddovistegásaid luoittuid ja nohkamiid gárggiideamis jagi 1990 rájes;

3) árvvoštallan noaddejuohkinsektora luoittuid ja nohkamiid gárggiideamis plána dohkkeheami rájes čuovvovaš 10–15 jagi áigge dáláš doaimmaid vuodul;

4) árvvoštallan eanangeavahansektora šaddovistegásaid luoittuid ja nohkamiid gárggiideamis plána dohkkeheami rájes čuovvovaš 10–15 jagi áigge dáláš ja odđa doaimmaid vuodul;

5) eará áššit, mat gehččojuvvojit dárbbaslažžan.

Dattetge daid válgaáigodagaid áigge, goas ii leat 1 momeanttas dárkkuhuvvon geatnegasvuohta ráhkadit plána, ferte árvvoštallojuvvot gustojeaddji plána áigedássásašvuohta ja odđa doaimmaid dárbu.

13 §

Dálkkádatpolitihka plánaid válmmastallan

Ovddabealde 9–12 §:s dárkkuhuvvon dálkkádatpolitihka plánaid válmmastallamis galgá álbmogii várrejuvvot dilálašvuohta oahpásnuvvat plánaárvalussii sihke ovdanbuktit das oaivila. Dasa lassin guovddáseiseválddiin ja servošiin sihke 20 §:s dárkkuhuvvon dálkkádatpanelas ja 21 §:s dárkkuhuvvon sámi dálkkádatráđis galgá bivdojuvvot cealkámuš plánaárvalusas. Cealkámuš galgá maid bivdojuvvot sámedikkis ja nuortalaččaid siidačoahkkimis.

Dálkkádatpolitihka plánaid birasváikkuhusaid árvvoštallamis mearriduvvo eiseválddiid plánaid ja prográmmaid birasváikkuhusaid árvvoštallamis addojuvvon lágas (200/2005). Plánaid ráhkadeami olis maid daid ekonomalaš ja sosiálalaš sihke eará váikkuhusat fertejit čilgejuvvot dárbbaslaš meari mielde.

14 §

Sámi kultuvrra ovddideapmi

Ovddabealde 9–12 §:s dárkkuhuvvon plánaid válmmastallamis váldojuvvo vuhtii sámedikkis addojuvvon lágas (974/1995) dárkkuhuvvon sápmelaččaid ruovttuguovllus sápmelaččaid vuoigatvuohta bajásdoallat ja ovddidit iežaset giela ja kultuvrra. Dán vuoigatvuođa dorvvasteami várás eiseválddit galget plánaid válmmastallamis ráđđádallat sámedikkiin. Ráđđádallamiin doahttaluvvo meannudeapmi sámediggelágas addojuvvon lága 9 § mielde.

Plánaid válmmastallamis váldojuvvo vuhtii maid, mii nuortalašlágas (253/1995) mearriduvvo nuortalaš álbmoga ja guovllu eallindiliid ja áigái bohtovejolašvuođaid ovddideamis sihke nuortalaš kultuvrra bajásdoallamis ja ovddideamis.

3 kapihtal

Raporteren ja bearráigeahčču

15 §

Čilgehus riikkabeivviide

- Stáhtaráđđi addá riikkabeivviide čilgehusaid iežas dohkkehan:
- 1) 9 §:s dárkkuhuvvon guhkes áigegaskka dálkkádatplánas;
 - 2) 10 §:s dárkkuhuvvon dálkkádatrievdama álbmotlaš dálkkádatvuogáiduvvamii vuogáiduvvanplánas;
 - 3) 11 §:s dárkkuhuvvon gaskaguhkes áigegaskka dálkkádatplánas;
 - 4) 12 §:s dárkkuhuvvon eanangeavahansektora dálkkádatplánas.

16 §

Dálkkádatpolitihka plánaid ollašuvvama bearráigeahčču

Stáhtaráđđi galgá bearráigeahččat 9–12 §:s dárkkuhuvvon dálkkádatpolitihka plánaid ollašuvvama dárbaheami dan gávnaheami várás, oazžasuvvetgo plánain ásaheami dálkkádatrievdama goahcama ja vuogáiduvvama ulbmilat sihke 2 §:s dárkkuhuvvon ulbmilat. Bearráigeahču vuodul stáhtaráđđi mearrá dárbbu mielde ulbmiliid asttaheami várás dárbaheami lassidoaimmain.

Stáhtaráđđi galgá bearráigeahččat 2 §:s dárkkuhuvvon ulbmiliid gokčevašvuoda áigádássásaš dálkkádatrievdama ovdáneami dieđalaš dieđu vuodul sihke dan sihkarastima várás, ahte ulbmilat devdet Suoma čadni riikkaidgaskasaš soahpamušaid ja geatnegasvuodaid Eurohpa uniovnna láhkaásaheami mielde.

Ovddabealde 9, 11 ja 12 §:s dárkkuhuvvon dálkkádatpolitihka plánaid sisdollui gullelaš luoitto- ja nohkangárggiidanárvoštallamiid ollašuvvan fertte bearráigeahččojuvvot álbmotlaš šaddovistegásaid inventerenvuogádagas jahkásaččat buvttaduvvon šaddovistegássaluoittuid dieđuid vuodul. Dasa lassin plánaid bearráigeahččus galget válđojuvvot vuhtii álbmotlaš politikadoaimmaid raporterenvuogádagas buvttaduvvon dieđut.

Bearráigeahču bohtosiin galgá dieđihuvvot álbmogii doarvái bures.

17 §

Dálkkádatpolitihka plánaid earáhuhttin

Stáhtaráđđi galgá 16 § 1 momeanttas dárkkuhuvvon lassidoaimmaid mearrádusa mielde earáhuhttit 9–12 §:s dárkkuhuvvon dálkkádatpolitihka plánaid. Plánaid earáhuhttimis doahhtaluvvo meannudeapmi, mii 13 §:s mearriduvvo plánaid válmastallamis.

Dasa lassin, mii 1 momeanttas mearriduvvo, de 9–12 §:s dárkkuhuvvon dálkkádatpolitihka plánat sáhttet earáhuhttojuvvot maid daid dieđuid sisdoalus mearkkašumis dáfus smávva váilevašvuodaid geažil. Dákkár ášši earáhuhttin sáhtta ollašutttojuvvot doahhtalkeahhtá meannudeapmi 13 § mielde.

18 §

Dálkkádatjahkemuitalus

Stáhtaráđdi doaimmaha kaleandarjagiid mielde dálkkádatjahkemuitalusa riikkabeivviide. Dálkkádatjahkemuitalus galgá sisdoallat:

- 1) dieđuid luoittuid ja nohkamiid gárggiideamis;
- 2) árvvoštallan dálkkádatpolitihka plánain ovdanbuktojuvvon dáláš ja plánejuvvon doaimmaid gokčevašvuodas čuovvovaš 15 jahkái ášahuvvon ulbmiliid oažžasuvvama oasis ja árvvoštallan daid oažžasuvvama gáibidan 16 § 1 momeanttas dárkkuhuvvon lassidoaimmaid dárbbus;
- 3) dieđut 11 §:s dárkkuhuvvon gaskaguhkes áigegaskka dálkkádatplánii gullevaž luoitogeahpidanulbmiliid ollašuvvamis;
- 4) dieđut 12 §:s dárkkuhuvvon eanangeavahansektora dálkkádatplánii gullevaž luoittuid geahpideami ja njieluid gievrudeami ulbmiliid ollašuvvamis;
- 5) ovddabealde 2 čuoggás dárkkuhuvvon dáláš ja plánejuvvon doaimmaid sihke 16 § 1 momeanttas dárkkuhuvvon lassidoaimmaid ollašuvvama dieđuid;
- 6) dárbblaš viidodagas árvvoštallan 10 §:s dárkkuhuvvon vuogáiduvvanplána sisdoaluid gullevaž vuogáiduvvandoaimmaid gokčevašvuodas ja beaktivuodas sihke dárbbu mielde čilgehus plánejuvvon vuogáiduvvandoaimmaid ollašuvvamis hálldahussuorgeguovdasáčat ja guvllolaččat.

Dálkkádatjahkemuitalusas galgá dieđihuvvot álbmogii doarvái bures.

4 kapihtal

Eiseválddit ja eará doaimmit

19 §

Eiseválddiid barggut

Guhtenai ministeriija válmmostallá hálldahussuorggis oasis 9–12 §:s dárkkuhuvvon dálkkádatpolitihka plánain ja doaimmaha hálldahussuorggis dieđuid 18 § mielde dálkkádatjahkemuitalusa várás. Dálkkádatpolitihka plánaid oktiiheiveheamis ja čohkkemis ovddasvástáduš 9 §:s dárkkuhuvvon guhkes áigegaskka dálkkádatplána oasis lea bargo- ja ealáhusministeriijas, 10 §:s dárkkuhuvvon álbmotlaš dálkkádatrieddama vuogáiduvvanplána oasis eanan- ja meahccedoalloministeriijas, 11 §:s dárkkuhuvvon gaskaguhkes áigegaskka dálkkádatplána oasis birasministeriijas ja 12 §:s dárkkuhuvvon eanangeavahansektora dálkkádatplána oasis eanan- ja meahccedoalloministeriijas.

Dán lága mielđasaš plánaid ollašuttima stivren ja bearráigeahčču gullet doaimmasuorggistis guhtenai ministeriijai. Dálkkádatjahkemuitalusa čohkkema ovddasvástáduš gullá birasministeriijai.

Šaddovistegásaid álbmotlaš inventerenvuogádaga ovddasvástádušovttadahkan doaimma Statistihkkaguovddáš.

20 §

Suoma dálkkádatpanela

Stáhtaráđi ásaha njealji jagi mearreáigái Suoma dálkkádatpanela, mii lea sorjjasmeahttun dieđalaš áššedovdiorgána. Dálkkádatpanelas galgá lea ovddasvástáduš sierra dieđasurggiin.

Dálkkádatpanela bargun lea buvttadit, čohket ja sierranastit dieđalaš dieđu ja identifiseret diehtodárbbuid dálkkádatrievdama goahcamis ja dasa vuogáiduvvamis dálkkádatpolitihka plánema, ollašuhttima, čuovvuma ja mearrádušdahkama várás. Dáid bargguid várás dálkkádatpanela addá cealkámušaid dálkkádatpolitihka áššegirjiin, mat laktásit dálkkádatrievdama goahcamii ja dasa vuogáiduvvamii. Dálkkádatpanela sáhtta buvttadit maid eará čilgehusaid ja materiálaid, main dat gaskkusta dárbbu mielde álbmogii ja mearrádušdahkkiide.

Stáhtaráđi ásahusain sáhttet addojuvvot dárkileabbo njuolggadusaid dálkkádatpanela čoahtkái bijus, lahtuid nammadeamis, čanolašvuodain, bálkkašumiin, bargguin ja eará dálkkádatpanela meannudemiin, mat gusket doaimbama.

21 §

Sámi dálkkádatráđi

Ovddabealde 9–12 §:s dárkkuhuvvon plánaid válmastallama doarjjan stáhtaráđi nam-mada mearreáigái sámi dálkkádatráđi. Sámi dálkkádatráđis galget leat ovddastuvvon sámi árbevirolaš dieđu eaiggádat ja ovddastus guovddáš dieđasurggiin.

Sámi dálkkádatráđi bargun lea addit cealkámušaid 9–12 §:s dárkkuhuvvon plánain sámi kultuvrra ovddideami oasis. Sámi dálkkádatráđi sáhtta ollašuhttit maid eará bargguid, mat gusket dálkkádatrievdama ja sámi kultuvrra ja vuoigatvuodaid diehtovuodu buvttadeami.

Stáhtaráđi ásahusain sáhttet addojuvvot dárkileabbo njuolggadusat sámi dálkkádatráđi čoahtkái bijus, lahtuid nammadeamis, dálkkádatráđi doaimmaigodagain ja bargguin.

5 kapihtal

Sierranas njuolggadusat

22 §

Nuppástusohcan

Stáhtaráđi mearrádušain dálkkádatlága mielde ohccojuvvo nuppástus alimus hálddahusrievttis.

Váidinriekti lea:

- 1) das, gean vuoigatvuoda ja ávkki mearráduš guoská;
- 2) ealáhus-, johtolat- ja birasguovddázis;

3) dakkár riikkaviidosas registrerejuvvon searvvis dehe vuodđudusas, man ulbmilin lea luonddu, dearvvašvuoda dehe birassuodjaleami ovddideapmi;

4) sámedikkis;

5) nuortalaččaid siidačoahkkimis.

Mearrádus sáhtta ollašuttuojuvvot nuppástusohcamis fuolakeahtta, juos alimus hálddahušiekti ii nuppe ládje mearrit.

Muđuid nuppástusohcamis heivehuvvo, mii riektegeavvamis hálddahušiektiin addojuvvon lágas (808/2019) mearriduvvo.

23 §

Vuoibmáiboahhtin

Dát lámka boahhtá vuoibmái mánu beaivvi 20 .
Dáinna lágain gomihuvvo dálkkádatlámka (609/2015).